

2025 – Konstitusiya və Suverenlik İli Əsas Qanunumuz – istiqlalımızın ali hüquqi sənədi

Bu il noyabrın 12-si Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının qəbul edilməsinin 30-cu ildönümü tamam olacaq. 44 günlük şanlı Vətən müharibəsində qələbəmizdən isə artıq 5 ilə yaxın bir vaxt keçir. Prezident İlham Əliyev bu iki əlamətdar hadisəni nəzərə alaraq, 2025-ci ili “Konstitusiya və Suverenlik İli” elan etmişdir.

Bu günlərdə Azərbaycan Dövlət Pe-
daqoji Universitetinin (ADPU) Quba filia-
lının baş müəllimi, ötən illərdə Quba Hey-
dər Əliyev Mərkəzinə rəhbərlik etmiş Elza
Orucova ilə xalqımızın azadlıq ideallarının və
ərazi bütövlüyünün rəmzləri olan bu əlamət-
dar hadisələrin milli dövlətçilik quruculuğuna
verdiyi töhfələr barədə söhbət etmişik. Söhb-
ətin əsas məqamlarını oxucuların diqqətinə
çatdırırıq.

**– Elza xanım, hər bir millət, toplum üçün
istiqlala qovuşmaq böyük səadətdir. Müstəqil
Azərbaycanın azadlığının, milli kimliyinin
pasportu olan Konstitusiyamızın hazırlan-
ması, ümumxalq müzakirəsi və referendum
yolu ilə qəbulu prosesini necə xatırlayırsı-
nız?**

– Hər şey sanki bu gün baş vermiş kimi
gözlərim önündədir. Mən Azərbaycan vətən-
daşı olaraq bu qürurverici prosesin fəal iştir-
akçısı olmuşam və ömrüm boyu bununla fəxr
edəcəyəm.

Azərbaycan xalqı yüzillər boyu bəşəri,
humanist, eyni zamanda milli-mənəvi, əxlaqi
dəyərlərə əsaslanan sivil cəmiyyət qurmaq ar-
zusu ilə yaşayıb. 1918-ci il mayın 28-də AXC
liderləri müsəlman Şərqində ilk dəfə azad,
demokratik cümhuriyyət yaratdıqlarını bəyan
etdilər. Təəssüf ki, tarixdə silinməz izlər qo-
yan cümhuriyyət cəmi 23 ay yaşaya bildi.

Sonra 71 il əvvəlcə bolşevik Rusiyası, ar-
dınca Sovet İttifaqının tərkibində yaşamağı ol-
muşuq. Qeyd etmək lazımdır ki, Kremlin bizi
milli kökümüzədən ayırı salmaq, azadlıq duy-
ğumuzu məhv etmək cəhdlərinə baxmayaraq,
xalqımız tarixin ən ağır, gərgin dövrlərində
belə dilini, ədəbiyyatını, tarixi yaddaşını, bir
sözə, milli kimliyini qoruyub saxlamış, istiq-
lal ideallarına daim sadiq qalmışdır.

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan öz
müstəqilliyini bərpa etdiyini elan edəndə, bir
sıra “qara qüvvələr” ölkəmizi içəridən da-
ğıtmağa, vətəndaş müharibəsinə sürükləməyə
cəhd etdilər. Təəssüf ki, qısa müddətdən sonra
respublikamızın ictimai-siyasi həyatında ya-
ranmış xaos və özbaşınalıqdan istifadə edərək
ermənilər doğma torpaqlarımızın bir hissəsini
ələ keçirdilər.

Azərbaycan, həqiqətən, məhv olmaq,
çağdaş dünyanın siyasi xəritəsindən silinmək
təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdı. Xoşbəxtlikdən
Vətəni canından çox sevmə, bütün şüurlu həya-
tını ölkəmizin inkişaf və tərəqqisinə həsr edən
dahi siyasətçi Heydər Əliyev Vətənimizin ən
çətin, tələpəli məqamında böyük xilaskarlıq
missiyasını öz üzərinə götürdü və bunu qey-
ri-adi bir məharətlə yerinə yetirdi. Ulu öndərin
titanik səyləri sayəsində ölkəmizdə cərəyan
edən təhlükəli proseslərin qarşısı alındı, ictimai-
siyasi sabitlik təmin edildi və müasir dövlət
quruculuğu üçün etibarlı zəmin yarandı.
Azərbaycanın ən yeni tarixində yeni era – milli
dövlətçilik quruculuğu dövrü başladı.

**– Xalqımızın fəxrlə Heydər Əliyev Kon-
stitusiyası adlandırdığı Əsas Qanunumuzun
qəbul edilməsi hansı tarixi zərurətdən yaran-
mışdı?**

– Ölkəmizdə sabitlik və qanunçuluq bər-
pa olunandan sonra müstəqil Azərbaycanın ən
əsas dövlət atributlarından biri sayılan Konsti-
tusiyasının hazırlanması və qəbul edilməsinə
böyük ehtiyac meydana çıxmışdı.

Ulu öndərin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə
Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusi-
yası hazırlanaraq 1995-ci il noyabrın 12-də
keçirilən ümumxalq səsverməsi yolu ilə qə-
bul edildi. Bu, sivil dünya tarixində bu vaxta
qədər qəbul edilmiş ən mükəmməl konstitusi-
yalardan biridir. Əsas Qanunumuz ölkəmizdə
genişmiqyaslı qanunvericilik və institusional
islahatlar üçün geniş imkanlar açdı. Xalqımız
bu tarixi sənədi haqlı olaraq Heydər Əliyev
Konstitusiyası adlandırdı.

Azərbaycan Konstitusiyası tarixi reallıq-
lar, sivil dünya dövlətlərinin ən qabaqıl təc-
rübəsi nəzərə alınaraq qəbul edilmişdir. Əsas
Qanunumuz tamamilə funksionaldır, işləkdir,
daim fəaliyyətdədir. Bu mühüm sənəd dövlət-
timizin müstəqilliyinin, suverenliyinin və əra-
zi bütövlüyünün qorunması, hüquqi, dünyəvi
dövlət quruculuğu üçün mühüm qanunverici-
lik bazası rolunu oynamışdır.

Son 22 ildə isə Ulu öndərin ən layiqli da-
vamçısı möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyə-
vin müdrik liderliyi ilə ölkəmizdə ictimai-siya-
si, iqtisadi həyatın bütün sahələrində, eləcə də
ordu quruculuğunda olduqca böyük əhəmiyyət
olan davamlı işlər görüldü. Dövlətimizin
başçısı dəfələrlə ən nüfuzlu tribunalardan bə-
yan etdi ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt tarixi
torpaqlarının işğalı faktı ilə barışmayacaq.

Həqiqətən, 2020-ci il sentyabrın 27-də
Ermanistan Silahlı Qüvvələrinin növbəti
təxribatlarına cavab olaraq Milli Ordumuz
doğma torpaqlarımızın düşməndən azad olun-
ması naminə genişmiqyaslı hərbi əməliyyata
başladı. Bu, milli qeyrət və şərəf savaşı idi.
Azərbaycan igid, qəyərətli əsgər və zabitləri bu
ölüm-dirim, şərafət davasından qalib çıxdılar.
Düşmən təslim edildi.

2023-cü il sentyabrın 20-də Azərbaycan
lokal antiterror əməliyyatı keçirərək özünün
bütün ərazisində suveren hüquqlarını təmin

etdi. Son 200 ildə heç bir xalqa öz torpaqla-
rını böyük imperiyaların caynaqlarından xilas
edərək belə bir parlaq uğur qazanmaq nəsiib
olmamışdır. Dünyanın gözü qarşısında müzəf-
fər Prezidentimiz, Ali Baş Komandan İlham
Əliyevin liderliyi ilə rəşadətli Milli Ordumuz
çağdaş dünya tarixinə əbədi iz qoyan Zəfər
tarixi yazdı.

Azərbaycanın suverenliyi əbədi və dön-
məzdir. Azərbaycan xalqı özünün ən böyük
milli sərvəti olan istiqlalını göz bəbəyi kimi
qorumağa hazırdır. Bu gün dünyada elə bir
qüvvə yoxdur ki, bizim azadlığımıza və suve-
renliyimizə qarşı çıxsa bilsin. Qərinələr, əsrlər
keçəcək, Azərbaycanın dövlət suverenliyi
daim güclənəcək və Azərbaycanın Suverenli-
yi Günü – 20 Sentyabr xalqımızın əbədi qürur
mənbəyi olaraq yaşayacaq.

**– Sizin dövlət bəyabənə bəyabənə çatdığınız
və uzun illər rəhbər vəzifələrdə çalışdığınız
Quba rayonu öz etnik tərkibinə görə rən-
gərəngdir. Burada yaşayan xalqlar Konsti-
tusiyamızın onlara verdiyi hüquq və azadlıq-
lardan bəhrələnmə bilirlərmə?**

– Bilirsinizmi, bu, yaxşı sualdır. Bu sualı
sizdən gözləyirdim. Həqiqətən, Quba rayo-
nunda, bütövlükdə ölkəmizin şimal bölgəsin-
də tarixən çox sayda millət və xalqların, etnik
qrupların nümayəndələri azad, sərbəst, mehri-
ban dostluq şəraitində yaşayıb–yaradıblar.

Azərbaycan Konstitusiyası milli və dini
mənsubiyyətdən asılı olmayaraq, ölkəmi-
zin hər bir vətəndaşının hüquq və azadlıqla-
rını qorunmasını təmin edən mühüm sənəddir.
Azərbaycandakı bütün xalqların təmsilçiləri
bu hüquqlardan sərbəst şəkildə faydalanmaq
imkanlarına malikdirlər.

Eyni zamanda, onlar torpaq, Vətən qarşı-
sında öz vəzifələrini də yaxşı anlaşırlar. Xatı-
rladaq ki, Birinci və İkinci Qarabağ mühari-
bələrində ölkəmizdə maskunlaşan ən müxtəlif
xalqların nümayəndələri fəal iştirak ediblər
və bundan haqlı olaraq qürur duyurlar. Bəli,
bu gün müstəqil Azərbaycan multikultural
dəyərlər ölkəsidir. Düşünürəm ki, ölkəmizin
sarsılmaz gücü və qüdrəti məhz bundadır. Biz
birlikdə güclüyük! Heç bir xarici və daxili
düşmən xalqlarımız arasında nifaq toxumu
səpə bilməz.

**– Siz son illər ADPU-nun Quba filialın-
da pedaqoq kimi çalışırsınız. Tələbələrinizlə,
təbii ki, sıx ünsiyyətdəsiniz. Necə düşünür-
sünüz, müasir Azərbaycan gəncliyi Konsti-
tusiyamızın məğzini, ruhunu hiss edib duya
bilirmi?**

– Cavabım birmənalıdır: bəli! Azərbaycan
gəncliyi azad, suveren məmləkətin vətəndaş-
ları olmaqdan sonsuz qürur duyurlar. Eyni za-
manda, gənclərimiz başa düşürlər ki, bu gün
Vətəni təkcə sözdə sevmək azdır, Vətənin in-
kişafı, daha da güclü və qüdrətli olması üçün
hər kəs əlindən gələni etməlidir. Gəncliyin ən
ümdə və ülvli vəzifəsi azadlığımızın, istiq-
lalımızın əbədi olmasına, möhkəmlənməsinə
əməli töhfə verməkdir.

Mən uzun illər Quba rayonunda partiya və
sovet orqanlarında rəhbər vəzifələrdə çalışmı-
şam. Yeni Azərbaycan Partiyasının Quba ra-
yon təşkilatının formalaşması prosesinin fəal
iştirakçısı olmuşam. Ulu öndər Heydər Əliyev
ideyalarının təbliği və təşviqi üçün bu gün də
əlimdən gələni edirəm. Həyatımın ən xoşbəxt
anlarından birini 2023-cü ilin sonunda yaşa-
mışam. Belə ki, Ulu öndərin anadan olmasının
100 illiyi ilə əlaqədar “Heydər Əliyev–100”
xatirə medalına layiq görülmüşəm. Bu, həyat-
da qazandığım ən yüksək mükafatdır!

Son illər əmək fəaliyyətimi bir pedaqoq
kimi davam etdiririrəm. Sevimli tələbələrim-
lə, demək olar ki, hər gün görüşürəm. Xalqı-
mızın gələcəyi olan gənc oğlan və qızlarla
apardığım söhbət və müzakirələrdən gəldiyim
əsas qənaət isə budur ki, gənclərimiz istedad-
lı və zakalıdırlar, ölkəmizdə və dünyada baş
verən ictimai-siyasi proseslərə düzgün reaksi-
ya verə bilirlər.

Tələbələrə söhbət zamanı bir qayda ola-
raq qeyd edirəm ki, azadlığımızı, suverenliyi-
mizi qoruyub gələcək nəsillərə ötürmək üçün
biz bundan sonra da güclü olmalıyıq. Azər-
baycan xalqı istiqlal bayrağını başı üzərinə
qaldırmaqla, ərazi bütövlüyünü, suverenliyi-
ni tam təmin etməklə milli şərəf və ləyaqəti-
ni qoruya bilmişdir. Biz gələcəkdə yeni-yeni
uğurlar qazanacaq, uca zirvələr fəth edəcəyik!

Sonda milli istiqlalımızla bağlı ürək sözlə-
rimi tanınmış şair Ramiz Qusarçaylının dərin
mənalı misraları ilə bitirmək istəyirəm:

**44 günlük Zəfər mənzərələri,
Qalibiyyət, hünər mənzərələri,
Bu, film deyildi,
Bə, Qarabağda
Vətən qovğasıydı,
Vətən qalibi,
Şanlı müharibə ssenarisi –
Möhtəşəm Qələbə serialıydı!**

**Söhbəti yazdı:
Məsim ABDULLAYEV
XQ**